

*А. Максименко,
студентка,
О. Бернацька,
кандидат. пед. наук, професор кафедри педагогічної інноватики,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова*

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ

Процес формування іншомовної граматичної компетентності в учнів початкових класів є доволі актуальним напрямом дослідження в методиці викладання іноземних мов для учнів початкових класів. Відповідно до визначення СЕСР, граматична компетентність (уже в сенсі «correction», а не «compétence») – це «здатність мовця/учня правильно відтворювати готові, попередньо сформовані вислови та, рівночасно, його здатність зосереджувати увагу на граматичних формах у процесі організації власних думок» [1: 139].

В умовах реформування сучасної системи освіти особлива увага приділяється формуванню граматичної компетенції учнів на уроках іноземної мови. Це пов'язано з тим, що набуття загальної комунікативної компетенції неможливе без достатнього рівня граматичної компетенції.

Згідно з документом Ради Європи, граматична компетентність визначається як «знання граматичних елементів мови та вміння використовувати їх у спілкуванні». Граматична компетентність передбачає здатність розуміти і висловлювати конкретні значення у вигляді фраз і речень, структурованих за правилами певної мови [2].

Розуміння граматичної компетенції вимагає наступних елементів:

1) Знання граматичних правил, які перетворюють лексичні одиниці на осмислені висловлювання.

2) Здатність і вміння оперувати граматичними засобами в різних комунікативних ситуаціях і використовувати граматичні явища належним чином у мовленнєвій діяльності іноземною мовою для досягнення комунікативних завдань.

3) Здатність і готовність розуміти і виразити певні смисли та формулювати їх у вигляді усних і письмових висловлювань, побудованих за певними мовними правилами [2].

Нинішня освітня реформа в Україні передбачає створення "Нової української школи". Ця школа дозволяє учням навчатися через практичну діяльність. Нова українська школа має на меті переорієнтацію освітнього процесу, інноваційні підходи до навчання та зміну освітньої парадигми. Це відхід від традиційної системи освіти, відмова від "педагогіки знань", прийняття педагогічних інновацій та впровадження особистісно-орієнтованої парадигми, яка приходить на зміну комунікативності та прагматизму. Нові школи в Україні спрямовані на впровадження педагогіки, головною метою якої є розвиток різноманітних якостей особистості - знань, умінь, навичок, ставлень, ідей та здібностей. При цьому замість уміння вивчати іноземні мови, що є головною метою будь-якої

іншомовної освіти, на перший план виходить уміння говорити, яке відіграє важливу роль у мультикультурній системі іншомовної освіти 21 століття.

У процесі формування граматичної компетентності важливим стає набуття учнями граматичних навичок, що складається з декількох послідовних етапів:

- 1) ознайомлення з граматичним явищем;
- 2) наслідування (виконання за зразком);
- 3) трансформація граматичного явища;
- 4) продуктивне використання граматичних форм.

Слід зазначити, що у зв'язку з розвитком інформаційних технологій та Інтернет-ресурсів основною проблемою, з якою стикаються школярі при вивченні іноземної мови, є відсутність англomовного середовища. Автентичні навчальні матеріали за допомогою сучасних технологій допомагають заповнити цю прогалину, особливо завдяки використанню комп'ютерних технологій на уроках іноземної мови. Використання сучасного автентичного інформаційного матеріалу відіграє важливу роль у розвитку граматичних навичок, словникового запасу, комунікативної соціокультурної компетенції та залучення до культурних цінностей країни, мова якої вивчається.

Використання Інтернет-ресурсів допомагає виконати такі задачі, як:

- можливість для учнів початкових класів познайомитися з іноземною мовою в «живому» контексті, тобто не тільки послухати носіїв іноземних мов, й побачити їхнє письмо та особливості граматики;
- аудіо- та відеоматеріали дозволяють зануритися в іншомовне середовище та імітувати граматику носіїв іноземної мови;
- розширення кругозору учнів в плані вивчення граматики;
- стимулювання подальшої самостійної роботи з граматики;
- оволодіння граматичними навичками міжкультурної комунікації.

Завдання педагога - активізувати пізнавальну діяльність молодших школярів у процесі вивчення іноземної мови. Сучасні технології навчання, такі як кооперативне навчання, проектне навчання, використання нових інформаційних технологій та Інтернет-ресурсів, допомагають реалізувати підхід до навчання, заснований на індивідуальності, а також індивідуалізувати та диференціювати навчання, враховуючи здібності та рівень підготовки учнів [3: 3].

На сьогоднішній день популярними є соціальні мережі та блоги. Діти з дошкільного віку мають улюблених блогерів, а молодші школярі можуть вести за допомогою батьків власну сторінку в соціальній мережі. Використання соціальних мереж вчителем дозволяє робити навчання іноземної мови безперервним, виводити його за межі аудиторних занять, що є додатковою стимуляцією учнів. Тому для формування іншомовної компетентності учнів цілком доцільно можна використовувати ці ресурси. Інтернет-ресурс YouTube допомагає учням слухати носіїв іноземної мови, спостерігати за мімікою, за постановою голосового апарату, звертати увагу на вимову слів.

Словникові он-лайн тренажери є також доволі цікавими засобами щоб вчити іншомовні слова, їх вимову та правопис. Для учнів початкових класів – це зручний спосіб їх запам'ятовування.

Навчальні он-лайн ігри – теж є відмінним способом для формування іншомовної компетентності учнів початкових класів. Вже з самого початку діти молодшого шкільного віку можуть розширювати свій словниковий запас у цікавій ігровій формі, що є основою для якісного усного та письмового спілкування. Як відомо, у початковій школі важливо сформувати базовий іншомовний словниковий запас, який є необхідним для подальшого розвитку навичок іншомовної комунікації в основній та старшій школі. На цьому етапі розвиток рецептивних і репродуктивних навичок ґрунтується на використанні дискурсивних моделей у конкретних сферах і ситуаціях відповідно до вікових особливостей та інтересів учнів [4, с. 119].

За допомогою Інтернет-ресурсів можна також розробити вікторини, он-лайн тести, опитування, допоміжними сервісами можуть виступити JeopardyLabs, Kahoot, BrainFlips, LearningApps.Org та WordLearner.

Онлайн-ресурси є ефективним інструментом для формування граматичної компетенції в іноземних мовах. Отже, Інтернет-ресурси - це великі бази даних, що складаються з веб-сторінок, документів і будь-якого допоміжного програмного забезпечення, які надають корисну інформацію, як правило, інформативного або навчального характеру. Хоча Інтернет надає величезну кількість навчальної інформації в різних галузях, слід підкреслити, що не правильне використання онлайн-ресурсів учнями є причиною їх «зловживання». Правильне використання навчальних Інтернет-ресурсів може посилити і підвищити інтерес студентів до вивчення іноземної мови. Мотивація до навчання та бажання отримати сучасні професійні знання допомагають розвивати їхню граматичну компетенцію з іноземної мови.

Дослідниця А. Коломієць, вважає, що «використання Інтернет-сайтів на уроках іноземної мови завжди супроводжується позитивними емоціями, адже учні відчувають себе активними учасниками навчального процесу, і, як наслідок, створюється комфортне середовище для сучасного навчання» [5:103].

Аналогічних поглядів дотримується І. Карпа, стверджуючи, що «он-лайн ресурси активізують діяльність учня, вносять елемент демократичності та мобільності у заняття, дозволяють усім бажаним опанувати іноземну мову, займатись самоосвітою і самовдосконаленням» [6: 63].

Інтернет-ресурси у формуванні іншомовної компетентності учнів початкових класів виконують такі функції:

- мотиваційну, адже Інтернет-ресурси є сучасним джерелом знань, що підвищує зацікавленість учнів до вивчення іноземних мов та впевненість в тому, що вивчення іноземних мов є посильним для кожного учня;
- інформаційну, адже Інтернет-ресурси забезпечують повністю школярів матеріалом, що включає правила граматики, щодо грамотного використання граматичних структур, прикладами типових помилок та способами їх уникнення;
- наочну, тому що, Інтернет-ресурси забезпечують учнів ілюстративним матеріалом;
- розвиваючу, адже Інтернет-ресурси допомагають учням у самостійному навчанні, розвивають допитливість та зацікавленість у вдосконаленні знань з граматики англійської мови;

- навчальну, тому що за допомогою Інтернет-ресурсів практикуються навички та

використовується велика кількість вправ, для автоматизації дій із граматичними структурами англійської мови [7: 174].

Таким чином, можна зробити висновок, що використання інтернет-ресурсів може бути ефективним засобом формування іншомовної граматичної компетентності у молодших школярів. Дослідження показали, що використання інтернет-ресурсів сприяє активізації мовленнєвої діяльності учнів, розвитку навичок правильного вживання граматичних структур і поповненню словникового запасу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs [Enligne]. – URL : <https://rm.coe.int/cecr-volume-complementaire-avec-denouveauxdescripteurs/16807875d5>.

2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання [електронний ресурс]. – URL: http://www.khotiv-nvk.edukit.kiev.ua/Files/downloads/zagalnoyevrop_rekom.pdf

3. Найдьонова А. Використання технологій web 2.0 для розробки дидактичних матеріалів. URL: <https://ru.calameo.com/books/004373434e6a6fe34ef80>

4. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл / О. В. Котенко, А. В. Соломаха. – Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – 356 с.

5. Коломієць А. Використання інтернет-сайтів на заняттях з іноземної мови / А. Коломієць, Ю. Фальштинська // Наука і освіта. 2015. № 9. С. 102–107.

URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/5951/1/Kolomiets.pdf>

6. Карпа І. Використання online-ресурсів при вивченні англійської мови студентами ВНЗ / І. Карпа // Молодь і ринок. 2013. № 2. С. 62–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2013_2_15

7. Костенко І. Використання Інтернет-ресурсів на уроках англійської мови / І. Костенко // Таврійський вісник освіти. 2013. № 1. С. 170–176. URL:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2013_1_31